

ממנהגי אבלות

קודם שיקרע יברך:

בְּרוּךְ אֱתָהּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אֲדוֹן הַכֹּל, יֵאֱהוֹנָהּ הִיא הוֹהוּ וְיִהְיֶה, **מֶלֶךְ הָעוֹלָם, דֵּין הָאֲמֶת:**

וצריך שיקרע מעומד. ואם קרע מיושב לא יצא, וצריך לחזור ולקרוע שוב, אך לא יברך שוב ברכת דיין האמת.

מקום הקריעה הוא לפניו, אבל אם קרע מלאחריו, או מן הטבור ולמטה, או מן הצדדים דהיינו תחת אצילי ידיו, לא יצא וצריך לחזור ולקרוע, ואין צריך לחזור ולברך. ושיעור הקריעה הוא טפח (שמונה ס"מ). והני מילי בשאר קרובים, אבל באביו ואמו, הורע עד שיגלה את מקום הלב. ואינו צריך לקרוע את הגופיה ולא את הסודר ולא את המעיל ולא את הטלית קטן.

הר"א קברי ישראל אחת לשלשים יום, מברך:

בְּרוּךְ אֱתָהּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אֲדוֹן הַכֹּל, יֵאֱהוֹנָהּ הִיא הוֹהוּ וְיִהְיֶה, **מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יֵצַר אֶתְכֶם**

תקיף בעל היכולת
ובעל הכוחות כולם

בְּדִין, וְזֶן אֶתְכֶם בְּדִין, וְכִלְכַּל אֶתְכֶם בְּדִין,
וְהַחֲיָה אֶתְכֶם בְּדִין, וְאַסֶּף אֶתְכֶם בְּדִין, וַיּוֹדַע
מִסֵּפֶר כָּלְכֶם, וְעֵתִיד לְהַחְיֹתְכֶם וְלְהַקְיִמְכֶם
בְּדִין לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מְחִיָּה הַמַּתִּים:

אדון הכל
יהיה הנה ויהיה

ברכת המזון לאבלים

מברכים ברכת המזון עד תחזירנה למקומה במהרה בימינו, ואח"כ אומרים:

נַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲבְלֵי צִיּוֹן וְאֶת־אֲבְלֵי יְרוּשָׁלַיִם, וְאֶת
הָאֲבָלִים הַמַּתְאֲבָלִים בְּאֵבֶל הַזֶּה, נַחֲמֵם מֵאֲבֵלִים וּשְׂמַחַם מִיגוֹנָם,
כְּאָמֹר: כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ, כֵּן אֲנֹכִי אֲנַחְמְכֶם, וּבִירוּשָׁלַיִם
תִּנְחַמְנוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה וְיֵהוּוָה, אֲדוֹן הַכֹּל,
אֲמֵן: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה וְיֵהוּוָה, אֲדוֹן הַכֹּל,
לְעַד, הָאֵל אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ אֲדִירֵנוּ גֹאֲלֵנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב, הַמְלֶךְ
הַחַי הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, אֵל אֱמֶת, שׁוֹפֵט בְּצֶדֶק, לּוֹקַח נַפְשׁוֹת, שְׁלִיט
בְּעוֹלָמוֹ לַעֲשׂוֹת כְּרָצוֹנוֹ, וְאֲנַחְנוּ עִמּוֹ וְעַבְדָּיו. וְעַל הַכֹּל, אֲנַחְנוּ חִיָּבִים
לְהוֹדוֹת לוֹ וּלְבָרְכוֹ. גּוֹדֵר פְּרָצוֹת, הוּא יְגַדֵּר אֶת הַפְּרָצָה הַזֹּאת מֵעַלְיָנוּ
וּמֵעַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה
שְׁלוֹם עֲלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אֲמֵן.

ונהגו שלא לומר הרחמן בבית האבל הן האבל והן האוכלים עמהם. ובשבת כשסועד עם אחרים, אף שמברך ברכת המזון בלחש, לא יחתום כדרך שחותרם בחול, שאין להראות אבילות בפרהסיא בשבת.

צידיק הדין

צִדִּיק אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה וְיֵהוּוָה, אֲדוֹן הַכֹּל, וַיִּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ: צִדִּיק יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה וְיֵהוּוָה, אֲדוֹן הַכֹּל, וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם.
וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: מִשְׁפָּטֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה וְיֵהוּוָה, אֲדוֹן הַכֹּל, אֱמֶת. צִדְקוֹ יְחִדּוּ: בְּאֲשֶׁר דָּבַר

http://www.pray.co.il

ברכת האילנות

לְגַדֵּי תְמִיד

מֶלֶךְ שֶׁלֹּטוֹן וּמִי יֵאמָר לוֹ מִה־תַּעֲשֶׂה: וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשְׁבְּנוּ. וּנְפֹשׁוּ
 אֹתָהּ וַיַּעַשׂ: הַצּוֹר תְּמִים פָּעֵלוּ, כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט. אֵל אֲמוּנָה וְאִין
 עוֹל, צַדִּיק וַיִּשֶׁר הוּא: דִּין הָאֱמֶת. שׁוֹפֵט צַדִּק וְאֱמֶת. בְּרוּךְ דִּין הָאֱמֶת.
 כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו צַדִּק וְאֱמֶת:

ואומרים השכבה

הַמְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יְחוּס וַיַּחְמוֹל וַיִּרְחַם עַל נַפְשׁ רוּחַ
 וּנְשֵׁמָה שֶׁל הַנֶּפֶטָר (לאשה: הַנֶּפֶטָרַת) בְּשֵׁם טוֹב מִן הָעוֹלָם
 (פב"פ) רוּחַ ה' תְּנִיחָנוּ בְּגֵן עֵדֶן (לאשה: תְּנִיחָנָה בְּגֵן עֵדֶן) הוּא (לאשה:
 היא) וְכָל בְּנֵי (לאשה: בְּנוֹת) יִשְׂרָאֵל הַשׁוֹכְבִּים (לאשה: הַשׁוֹכְבוֹת) עִמּוֹ
 (לאשה: עִמָּה) בְּכָל־הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֵאמָר אָמֵן:

ואח"כ אומרים:

בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצָח, וּמָחָה אֲדָנִי אֱלֹהִים דְּמָעָה מֵעַל כָּל־פְּנִים. וְחִרְפַּת
 עִמּוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל־הָאָרֶץ, כִּי יְהוָה יֵאֱהוּנָה דְבַר: יַחֲיוּ מִתִּיךְ,
 נִבְלָתִי יְקוּמוּן. הַקִּיצוּ וּרְנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֵפֶר, כִּי טַל אֹרוֹת טַלְךָ, וְאָרֶץ
 רְפָאִים תְּפִיל: וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית. וְהַרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפוּ,
 וְלֹא יַעִיר כָּל־חַמְתּוֹ: יְהוָה יֵאֱהוּנָה יֵאֱהוּנָה הוֹשִׁיעָה. הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קְרָאֵנוּ:

ביום צאתו מהאבלות, אומרים לו:

לֹא יָבֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ, וַיִּרְחַךְ לֹא יֵאֶסֶף. כִּי יְהוָה יֵאֱהוּנָה יֵאֱהוּנָה יְהִיה־לְךָ
 לְאוֹר עוֹלָם, וְשִׁלְמוּ יְמֵי אַבְלָךְ: וּכְתִיב: כִּאִשׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ.
 כֵּן אֲנִכִּי אֲנַחֲמְכֶם, וּבִירוּשָׁלַיִם תִּנְחַמוּ: